OIKEUSREKISTERIKESKUS
RÄTTSREGISTERCENTRALEN

Laatija: toimialajohtaja Jari Saarela
Hyväksyjä: ylijohtaja Jussi Kivinen

Eduskunta /
Lakivaliokunta

Viite: Pyyntö kirjallisesta asiantuntijalausunnosta 28.4.2022 liittyen
VNS 2/2022 vp. Valtioneuvoston selontekoon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023-2026.

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN MÄÄRÄRAHATILANNE

Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) taloustilanteen kehityssuuntaa on saatu oikaistua parempaan. Asiaan on tehnyt muutoksen paitsi viraston omat säästötoimenpiteet myös saadut, uudet toimintamäärärahat, jotka mahdollistavat tuottavavamman ja sitä kautta myös taloudellisemman toiminnan kehyskaudella. Tästä kiitos rahoitusta myöntäneelle eduskunnalle ja ohjaavalle ministeriölle.

Viraston säästösuunnitelman mukaisesti toimitiloja on vähennetty noin kolmanneksella, mikä näkyy vuokrakustannuksien alentumisena. Korona-ajan vuoksi etätöihin siirtyminen on mahdollistanut toimitilojen olennaisen pienentämisen, kun jatkossa työskennellään hybridimuodossa osin etänä osin läsnä virastolla. Säästöohjelmaan sisältyy myös mm. eläköitymisten vuoksi virkojen täyttämättä jättämisiä. Virkojen mahdollinen täyttö joudutaan harkitsemaan tapauskohtaisesti liittyen säästöohjelman tavoitteisiin.

Tietopalveluiden (viranomaistoiminta) ICT-kehittämiseen on viime aikoina saatu tai ollaan saamassa kipeästi kaivattuja määrärahoja, joista isoimpana täytäntöönpanojärjestelmän uudistamiseen tarkoitettu tuottavuusrahoitus, joka on tarkoitus toteuttaa budjettineutraalina siirtona VM:n pääluokasta OM:n pääluokkaan vuoden 2023 talousarviokäsittelyn yhteydessä eduskunnan niin päättäessä. Hanketta on rahoitettu jo vuonna 2022 pääluokkien välisellä määrärahasiirrolla. Vuodelle 2023 tarvittava rahoitus on suuruudeltaan 1,7 Me ja hankkeen kokonaiskustannuksen (sisältäen omarahoitusosuudet) arvioidaan olevan 5,27 Me. Sakkotäytäntöönpanon kokonaisuudistus mahdollistaa täytäntöönpanotoimien tehostamisen uuden tietojärjestelmän (Tapsa) myötä, mikä onnistuessaan lisää myös tuottavuutta ja tuo säästöjä virastotalouteen mm. pienempinä ylläpitokuluina. Nykyisen Rajsa-järjestelmän ylläpito on tulossa elinkaarensa päähän ja on osoittautunut kalliiksi mm. teknologian vanhentumisen seurauksena. Siirtymäajaksi on pakolliseen vanhan järjestelmän ylläpitoon ja tietoturvan varmistamiseksi kohdistettu ns. siltarahaa 200.000 euroa vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa sekä juuri valmistuneessa kehyksessä kahdelle seuraavalle vuodelle.

Lisäksi kehyspäätökseen sisältyneen oikeudenhoidon turvaamisen rahoituksesta voidaan kohdistaa vuosittain 0,25 Me digitaalisten palveluidensa kehittämiseen, mikä parantaa ja

OIKEUSREKISTERIKESKUS
RÄTTSREGISTERCENTRALEN

Laatija: toimialajohtaja Jari Saarela
Hyväksyjä: ylijohtaja Jussi Kivinen

laajentaa kansalaisille tarjottavia palveluita mutta myös viraston tuottavuutta entisestään. Virastolla on laadittuna asiaan liittyvä kehityspolku eli ns. digiroadmap, joka ohjaa tekemistä.

ORK:n merkitys EU-maiden yhteistoiminnassa tietojenvälityksessä on edelleen kasvanut, mikä näkyy ICT-hankkeiden määrän kasvuna ja vastaavasti määrärahojen saantina näihin tehtäviin. ECRIS-TCN ja IO-hankkeet[1] ovat tästä viimeisin esimerkki, joissa tiedonvälitys monipuolistuu ja lisääntyy aiemmasta. Hankkeiden edellyttämien muutosten toteuttaminen tietojärjestelmiin vaatii erillisrahoitusta, mikä on järjestynyt TAE- ja kehysrahoituksen myötä.

Kirjanpitoyksikön kehyskauden kestävyystarkastelua varten muodostettu ennuste, joka on laadittu uuden kehysrahoituksen ja toimintasuunnitelmien pohjalta, näyttää viraston siirtyvän määrärahan riittävän vähenemisestä huolimatta ja vuodesta 2025 eteenpäin muuttuvan kasvavaksi, mikäli uuden Tapsa-täytäntöönpanojärjestelmän käyttöönoton myötä saadaan suunnitellut hyödyt täysimääräisinä käyttöön.

Taustaa

Oikeusrekisterikeskus on noin 170 hengen virasto, joka toimii omana kirjanpitoyksikkönä oikeusministeriön alaisuudessa. Virasto jakautuu toiminnallisesti oikeushallinnonalaa palvelevaan Järjestelmäpalvelut -toimialaan (ICT-palvelukeskus) ja kansalaisia ja muita viranomaisia palvelevaan Tietopalvelut -toimialaan. Tietopalvelut mm. täytäntöönpanee sakot ja saamiset sekä toimii yhtenä hallinnonalan keskeisten rekisterien rekisterinpitäjänä. Virasto toimii myös hallinnonalan IT-hankintayksikkönä.

Viraston taloudellinen tilanne on pelkästään siirtyvän määrärahan suuruuden perusteella tarkasteltuna näyttänyt parina viime vuonna hyvältä (ylitetty 8%:n tavoite), mikä ei ole ollut koko totuus, koska merkittävä osa siirtyvästä on ollut ns. korvamerkittyä määrärahaa, jota ei ole voinut käyttää akuutteihin menotarpeisiin. Uuden kehysrahoituksen myötä ja tarkalla taloudenpidolla viraston siirtyvä määräraha kyettänee säilyttämään riittävällä tasolla tulevinakin vuosina.

ORK:lle osoitetut erilaiset lausuntopyynnöt liittyen mm. lainsäädäntömuutosasioihin ja niiden vaikutuksiin viraston kansalais- ja viranomaispalveluihin ovat huomattavasti lisääntyneet. Muutosten aiheuttamat kustannusvaikutukset pyritään saamaan näkyville mm. hallituksen esitysten taloudellisissa vaikutuksissa. Taloudellisten vaikutusten täysimääräinen huomioiminen on edelleen virastolle tärkeää.

Oikeusrekisterikeskus panee täytäntöön noin 90% valtiolle maksettavaksi määrätyistä rahamääräisistä seuraamuksista. Virasto on sittemmin huomioitu mm. osaksi

[1] eCRIS-TCN: Biometriset tiedot rikosrekisterijärjestelmien väliseen tiedonvaihtoon myös ns. kolmansien maiden kansalaisten osalta; Interoperability-hanke: Unionin laajojen tietojärjestelmien (mm. rikosrekisteri) yhteentoimivuuteen liittyvän lainsäädäntökokonaisuuden toimeenpanoa Suomessa koskeva hanke, jota SM koordinoi.

Laatija: toimialajohtaja Jari Saarela
Hyväksyjä: ylijohtaja Jussi Kivinen

rikosprosessiketjua ja on siten mukana laadittaessa kuluvana vuonna valtioneuvoston selontekoa eduskunnalle oikeudenhoidon tilasta.